

2. Каменська Т. Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління [Текст] / Каменська Т. // Бухгалтерський облік і аудит №7 /2010
3. В. В. Кравченко Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в сучасних умовах господарювання [Текст] / Кравченко В. В // Наукові праці КНТУ. Економічні науки №17 /2010

Попова Ю. В., Кононенко Г.С.

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Бухгалтерський облік у банківській системі України організовується Національним банком з урахуванням діючих у міжнародній практиці принципів та стандартів бухгалтерського обліку та чинного національного законодавства.

Головною метою банківської діяльності є отримання прибутку, який використовується для створення фондів банку та виплати дивідендів. Величина доходу залежить насамперед від обсягу кредитних вкладень та інвестицій банку, розміру відсоткової ставки за наданими кредитами та величини і структури активів банку. Витрати банку поділяються на відносно постійні та змінні. Різниця між вхідними фінансовими потоками та вихідними фінансовими потоками дає прибуток до сплати податку. Від останнього віднімають податок на прибуток і отримують чистий прибуток банку.

Метою даної роботи є дослідження особливостей визначення фінансового результату діяльності банку. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні завдання: проаналізувати застосування бухгалтерських рахунків, згідно Постанови Правління Національного банку України 17.06.2004 № 280 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України» [1] які застосовуються для обліку доходів, витрат, прибутку/збитку; розглянути схему визначення фінансового результату діяльності банку; згрупувати кореспонденцію рахунків по господарським операціям щодо розподілу отриманого прибутку/збитку банку.

Методологічні засади відображення в бухгалтерському обліку інформації про доходи і витрати та порядок застосування банками основних принципів бухгалтерського обліку під час визнання та обліку доходів і витрат визначає Постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2003р. №255 «Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України». [2]

Банк отримує доходи від надання послуг під час здійснення операцій, які передбачені банківською ліцензією, надання активів у використанні іншими сторонами за плату, торгівлі іноземною валютою, банківськими металами, цінними паперами, позитивного результату від вибуття основних засобів та нематеріальних активів, повернення раніш списаних активів.

Банк визнає витрати, що виникають при оплаті винагороди за використання активів, запозичених у інших осіб, оплаті отриманих послуг, купівлі матеріальних цінностей для забезпечення діяльності, утриманні персоналу, сплаті податків та інших обов'язкових платежів, визнанні витрат від амортизації, нарахуванні спеціальних резервів, зменшенні інвестицій (переоцінці інвестицій до справедливої вартості), участі у спонсорстві та добродійних заходах, вибутті з негативним результатом основних засобів чи нематеріальних активів Банку, нестачі грошових коштів в касах чи банкоматах Банку, у разі встановлення факту шахрайських дій, тощо.

Доходи та витрати обліковуються наростаючим підсумком з початку року на рахунках 6 і 7 класу, а прибуток - на рахунках 5 класу. В останній робочий день року рахунки доходів і витрат закриваються. Залишки за цими рахунками відносять на рахунок результатів поточного року і, таким чином, досягається відображення фінансового результату в балансі банку.

Рахунки класу 6 «Доходи» та класу 7 «Витрати» класифікуються як технічні рахунки. Технічний рахунок — рахунок, який не несе економічного навантаження і використовується для технічного здійснення операції. [3]

Якщо загальна сума всіх доходів за рік перевищує суму витрат, то банк звітує про позитивний економічний результат діяльності, тобто прибуток. За протилежної ситуації в обліку фіксується збиток (рисунок 1):

Як видно, результат поточного року починає обліковуватися у складі балансового капіталу банку, зумовлюючи його зміну. Втім, залишок за рахунками 5040 або 5041 підлягає спочатку затвердженню, а потім розподілу (прибуток) чи покриттю (збиток).

Як перше, так і друге здійснюється за рішенням зборів акціонерів (пайовиків, учасників).

Підтверджуючи суму прибутку, збори акціонерів затверджують процентні відрахування за напрямами розподілу прибутку (таблиця 1).

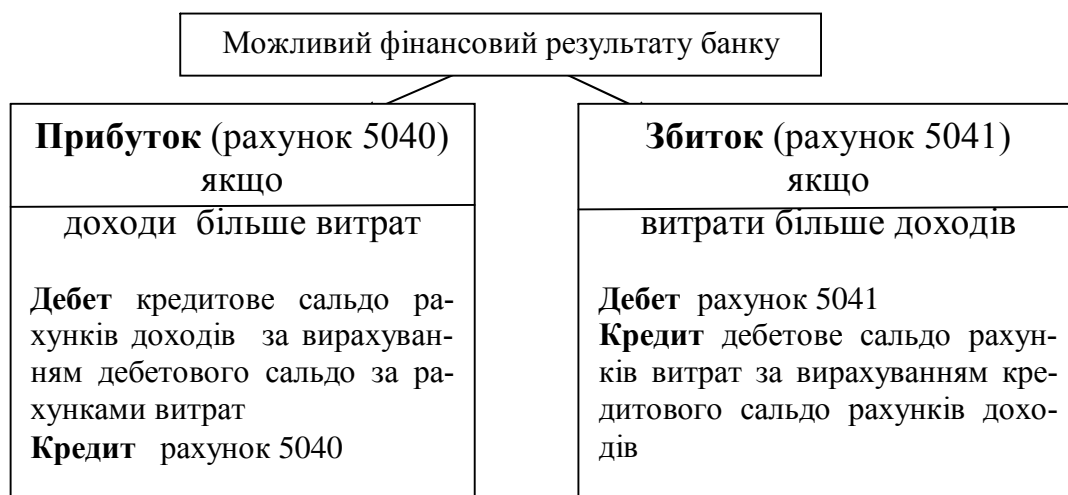

Рисунок 1. Визначення фінансового результату банку

Розподіл прибутку

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1.Формування загальних резервів	5040 «Прибуток звітного року, що очікує затвердження»	5020 «Загальні резерви»
2.Формування резервних фондів		5021 «Резервні фонди»
3.Формування інших фондів банку		5022 «Інші фонди банку»
4.Нарахування дивідендів акціонерам		3631 «Кредиторська заборгованість перед акціонерами (учасниками) банку за дивідендами»
5.Капіталізація дивідендів з метою збільшення обсягу статутного капіталу через державну реєстрацію змін		5003 «Дивіденди, спрямовані на збільшення статутного капіталу»

За умови, що банк пройде процедуру перереєстрації, накопичена сума спрямовується на збільшення статутного капіталу, що відповідає бухгалтерському проведенню:

Дебет рахунку 5003 «Дивіденди, що спрямовані на збільшення статутного капіталу»

Кредит рахунку 5000 «Зареєстрований статутний капітал банку».

Нерозподілена частина прибутку за переліченими напрямками у наступному році обліковується в балансі як результати такого проведення:

Дебет рахунку 5040 «Прибуток звітного року, що очікує затвердження»

Кредит рахунку 5030 «Нерозподілений прибуток минулих років».

Сума збитку (дебет рахунку 5041) за рішенням зборів акціонерів покривається за рахунок конкретних джерел. Ними якраз і виступають обсяги фондів, що їх було утворено у минулих періодах в процесі розподілу прибутку (рисунок 2).

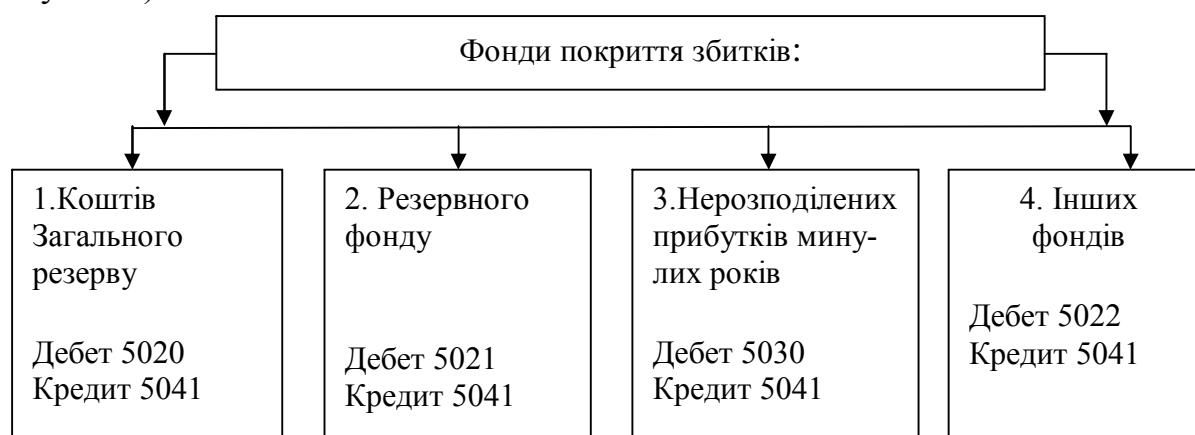

Рисунок 2. Фонди покриття збитків

Якщо перелічених джерел для покриття загальної суми збитку не

вистачає, то непокрита сума у балансі банку обліковується за рахунком 5031 «Непокриті збитки минулих років». Для банку така ситуація вкрай небажана, оскільки зменшується обсяг капіталу і знижується його захисна функція.

Як висновок, можна сказати, що метою діяльності банку, як і кожного суб'єкта господарювання, є отримання прибутку. Ідеться про позитивний результат діяльності банку як перевищення зароблених доходів над понесеними витратами. Отже, економічний результат діяльності банку (прибуток чи збиток) визначається різницею між доходами та витратами за період з 1 січня до 31 грудня поточного року. Доходи та витрати — це складники економічного результату. Природно, розвиваючи діяльність, банк прагне володіти активами, здатними приносити дохід, проте уникнути витрат неможливо. Передусім це — необхідна умова формування ресурсної бази, утримання банку, розрахунків із працівниками, здійснення банківських операцій, які в майбутньому зумовлять отримання доходу.

Література

1. Постанова Правління Національного банку України 17.06.2004 № 280 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України» [Електронний ресурс]// Режим доступу zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0918-04.-Назва з екрана.]
2. Постанова Правління НБУ від 18 червня 2003р. №255 «Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України» [Електронний ресурс]// Режим доступу http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG7904.html.-Назва з екрана.]
3. Облік і аудит у банках: Підручник/А.М.Герасимович, Л.М.Кіндрацька, Т. В. Кривов'яз та ін.; За заг. проф. А.М.Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2004. – 536с.
4. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік у банках України: Підручник. – Київ: КНЕУ, 2001. – 636 с.

Ролдугіна Ю.В., Ангеліна І. А.

ПРОБЛЕМИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

Вступ. У процесі господарської та іншої діяльності підприємства постійно вступають у взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання при здійсненні угод, що оформлюються і закріплюються договорами: з постачальниками - за одержані від них товарно-матеріальні цінності, з покупцями - за придбані ними товари, з банками - з одержання коштів і погашення кредитів, з іншими юридичними та фізичними особами - за транспортні та інші послуги, електроенергію, паливо тощо, з працівниками - із заробітної плати, наданих їм позик тощо.